

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента Колеснікової Марії Вікторівни – на дисертацію Василенка Ярослава Миколайовича «Адміністративно-правові засади здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження визначається необхідністю вдосконалення адміністративно-правових засад здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні та приведення їх у відповідність із європейськими стандартами. Першочерговим завданням у цьому напрямку є відновлення довіри до судової влади, шляхом підвищення якості її роботи. Необхідність забезпечення принципу верховенства права в судах, є гарантією розширення реалізації прав та законних інтересів людей, а в свою чергу, потребує пошуку нових підходів у здійсненні відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні.

Таким чином, на сьогоднішній день існує необхідність наукової розробки питань, пов'язаних з визначенням сутності та системи принципів відомчого контролю у сфері судочинства, визначенням особливостей адміністративно-правового статусу суб'єктів такого контролю та виділенням адміністративних форм і методів його здійснення, а також визначенням можливостей використання зарубіжного досвіду здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні.

Враховуючи вищевикладене та зважаючи на відсутність комплексного ґрунтовного дослідження даної проблеми в науці адміністративного права, вивчення питань адміністративно-правових засад здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні є актуальним та необхідним для вдосконалення правового регулювання в даній сфері.

Дисертація Я.М. Василенка узгоджується з положеннями: Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», яка була затверджена Указом Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015; Стратегії реформування судоустрою,

судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, схваленої Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015; Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474; Пріоритетних напрямів розвитку науки та техніки на період до 2020 р., встановлених на підставі Закону України від 11 липня 2001 р. № 2623-III «Про пріоритетні напрями розвитку науки та техніки»; плану науково-дослідної роботи Інституту права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» за темою «Адміністративно-правове регулювання суспільних відносин» (номер державної реєстрації 0107U008696).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Надане на рецензування дисертаційне дослідження є першою фундаментальною та комплексною роботою, присвяченою визначенню адміністративно-правових засад здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні, а також виробленню пропозицій щодо їх покращення на підставі зарубіжного досвіду. Розглянувши дисертацію, можна зробити висновок, що автор дійсно провів ґрунтовне комплексне наукове дослідження, що відповідає поставленим меті та завданням.

Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлено досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Загальна структура роботи в цілому є логічною, послідовною, раціональною, обґрунтованою предметом, метою та завданнями дослідження. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, поділених на тринадцять підрозділів, висновків й списку використаних джерел.

Мета дисертаційного дослідження і сформульовані відповідно до неї задачі дозволили дисертанту на основі аналізу чинного законодавства України та узагальнення практики його реалізації, вивчення наукових розробок, визначити адміністративно-правові засади здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні.

Методологічну основу дисертації становить сукупність

загальнонаукових і спеціальних методів та прийомів наукового пізнання. Так, у дисертаційній роботі було використано низку методів, які дозволили комплексно підійти до визначення сутності та особливостей адміністративно-правових засад здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні, а саме: логіко-семантичний метод, метод документального аналізу, системно-структурний метод, спеціально-юридичний метод, формально-логічний метод, порівняльно-правовий метод.

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації склали загальнотеоретичні наукові праці, розробки провідних фахівців у галузі теорії управління та адміністративного права, інших галузевих правових наук. Нормативною базою наукового дослідження стали Конституція України, міжнародно-правові акти, законодавчі акти, постанови Верховної Ради України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, інші підзаконні нормативно-правові акти.

Фундаментальність та комплексність роботи проявляється у всебічному та поступовому вивченні дисертантом предмету дослідження. Починаючи роботу з розгляду сутності та особливостей відомчого контролю як одного із засобів забезпечення законності у сфері судочинства, автор поступово досліджує національний, а за ним й міжнародний досвід у даній сфері, аналізує правові засади відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні та місце серед них адміністративно-правових норм, а також форми, методи та процедури такого контролю.

Викладені в дисертації погляди автора на проблеми становлення та розвитку адміністративно-правових засад здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні є достатньо обґрунтовані, зроблені висновки та визначені поняття мають відповідний ступінь наукової новизни. Всебічність зробленого аналізу підтверджується достатньою кількістю використаних автором наукових, інформаційних та правових джерел.

Наукова новизна одержаних результатів у дисертації полягає в тому, що вона є однією з перших спроб комплексно, з використанням сучасних

методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права визначити проблеми розвитку та становлення нагляду за дотриманням адміністративного законодавства та запропонувати авторське бачення шляхів їх вирішення. В результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем.

До найбільш вагомих результатів дисертаційного дослідження можна віднести:

1) наукове обґрунтування необхідності закріплення на законодавчому рівні наступних принципів здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів): верховенство права та законність; принцип дієвості та ефективності; принцип оперативності; принцип плановості; принцип науковості; принцип професіоналізму; принцип реальності покарання у разі виявлення відхилення від дотримання норм чинного законодавства суддями; принцип розподілу компетенцій контролюючих суб'єктів; принцип дотримання незалежності, самостійності та недоторканності суддів; принцип взаємодії суб'єктів контролю (с.66);

2) виділення перспективних напрямків покращення інформаційного забезпечення суб'єктів відомчого контролю, до яких віднесено: розширення науково-методичної бази для роботи контролюючих суб'єктів; створення дієвого механізму обміну інформацією між контролюючими та підконтрольними суб'єктами; забезпечення сучасними інформаційними технологіями уповноважених суб'єктів (с.154);

3) доведення, що пріоритетна роль у регулюванні відомчого контролю відводиться саме нормам адміністративного права, адже саме за їх допомогою визначаються: 1) правовий статус контролюючих суб'єктів (їх права, обов'язки та повноваження); 2) процедура проведення відомчого контролю; 3) форми та методи контролю; 4) засади притягнення до відповідальності підконтрольних об'єктів тощо (с. 83);

4) обґрунтування того, що межі відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) обумовлені: по-перше, низкою нормативно-правових актів, які

визначають предмет відомчого контролю; по-друге, визначеними чинним законодавством повноваженнями щодо провадження уповноваженими суб'єктами заходів відомчого контролю за діяльністю судів (суддів); по-третє, можливістю оскарження рішення Дисциплінарної палати про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді; по-четверте, встановленням відповідальності суб'єктів, що здійснюють відомчий контроль за діяльністю судів (суддів), за вчинення корупційних діянь та інших порушень покладених на них обов'язків, які визначені чинним законодавством; по-п'яте, дотриманням вимог щодо неприпустимості втручання у здійснення правосуддя шляхом впливу на суд або суддів у будь-який спосіб (с. 97);

5) визначення адміністративно-правових методів здійснення контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні, як сукупності законодавчо визначених інструментів, прийомів та засобів, які використовують уповноважені суб'єкти при здійсненні контрольної діяльності в досліджуваній сфері суспільних відносин. До кола вказаних методів віднесено: метод переконання; розпорядчий метод; метод дисциплінарного впливу; метод планування; метод регламентування (с. 123).

Не менш важливими для покращення адміністративно-правових засад здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні є й інші висновки, зроблені автором дисертації.

Повнота висвітлення результатів дослідження.

Основні положення дисертаційного дослідження знайшли своє відображення в 5 наукових статтях, одна з яких опублікована в міжнародному виданні, та 5 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

Практичне значення одержаних результатів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони

становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес у науково-дослідній сфері, у правотворчості, у правозастосовчій діяльності компетентних суб'єктів, а також у навчальному процесі вищих навчальних закладів.

Водночас, надаючи загальну позитивну оцінку дисертаційному дослідженню, варто вказати на **окремі недоліки та дискусійні положення**, що містяться в тексті роботи.

1. Адміністративно-правові методи здійснення контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні визначаються автором, як сукупність законодавчо визначених інструментів, прийомів та засобів, які в своїй діяльності використовують уповноважені суб'єкти при здійсненні контрольної діяльності в досліджуваній сфері суспільних відносин (с. 123). Однак, таке визначення потребує уточнення. По-перше, в даному випадку доцільніше використати поняття «система» замість «сукупність», щоб підкреслити єдність та взаємопов'язаність відповідних інструментів, прийомів та засобів; по-друге, на жаль, автор у подальшому не конкретизує такі «інструменти, прийоми та засоби», що можуть застосовуватися уповноваженими суб'єктами, не проводить між ними розмежування.

2. Позитивно оцінюючи намагання здобувача дослідити особливості змісту відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні (розділ 2), доцільно було розглянути і види адміністративно-правових відносин, які виникають за участю суб'єктів відомчого контролю. В результаті охоплення роботою вказаних питань підвищився б науковий інтерес до даного дослідження.

3. В дисертації попри існування підрозділу, що присвячений дослідженню зарубіжного досвіду у відповідній сфері, зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні та можливості його використання в Україні досліджені досить фрагментарно (дослідження обмежене лише шістьма країнами: Великобританія, Франція, Німеччина, США, Польща та Естонія, с. 155-167). Особливо вважаємо обмеженим є огляд досвіду Польщі, яка у 2019 році

стикнулася саме з проблемою змін до законодавства у сфері контролю за суддями. Такому досвіду доцільно було б присвятити окрему увагу з метою недопущення аналогічних протестів, які мали місце у Польщі, в Україні при проведенні подальших реформ у судовій сфері.

4. Необхідно було більше уваги приділити розмежуванню відомчого контролю з іншими видами контролю, зокрема із громадським, міжнародним та самоврядним контролем за діяльністю судів (суддів) в Україні, про які автор згадує на с. 55 дисертації.

5. На жаль, попри декларування автором необхідності удосконалення правових засад у сфері відомчого контролю, ним не надаються конкретні пропозиції щодо внесення змін або доповнень до відповідних положень законодавчих актів, що регламентують порядок організації та здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні (с. 183-188).

Наведені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, яка носить самостійний і творчий характер, має наукову і практичну цінність. Наявність дискусійних питань, насамперед, характеризує складність і актуальність досліджуваної теми та власний підхід до її розгляду дисертантом. В дослідженні автору вдалося досягти його мети.

Усе вищезазначене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження Василенка Я.М. написане на високому теоретичному рівні, має значну наукову та практичну цінність. Автором сформульовані положення, що мають важливе значення для вдосконалення адміністративно-правових засад здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні.

Загальний висновок. Враховуючи досягнення автором мети та задач дослідження, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати щодо адміністративно-правових засад здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні, беручи до увагу те, що в роботі наведено висновки, які сприятимуть вдосконаленню адміністративно-правових норм, в яких знаходять своє втілення відповідні правові засади відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні, то є всі підстави відмітити, що дисертація

Василенка Ярослава Миколайовича «Адміністративно-правові засади здійснення відомчого контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні» відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:
старший викладач
кафедри адміністративного,
господарського права та
фінансово-економічної безпеки
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету,
кандидат юридичних наук, доцент

М. В. Колеснікова М. В. Колеснікова

Підпис *Колеснікової М.В.*
засвідчую
Л.В. Грив відділу кадрів
Л.В. Грив

